

Čís. 15609.

Z toho, že dlužník nepozastavoval úrokovou doložku na fakturách, nelze vyvozovati jeho souhlas s touto doložkou, ledaže jde o dlouholeté obchodní spojení a vědomost dlužníkovu, že při překročení platebních lhůt se počítají úroky z prodlení v určité výši.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1936, Rv I 1894/35.)

Proti žalobě na zaplacení pohledávky vzniklé žalobci proti žalované z obchodního spojení namítla žalovaná též, že část zažalované pohledávky, pokud spočívá v účtovaných 8% úrocích, jest žalována neprávem, poněvadž žalobce nebyl oprávněn tuto výši úroků si počítati. **N i ž š í s o u d y** uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jediné z toho, že žalovaná nepozastavovala doložku připojenou na fakturách, že při nedodržení platební lhůty ve fakturách blíže uvedené, budou se počítati 8% úroky z prodlení, nelze ještě vyvozovati, že souhlasila s touto doložkou a že došlo k dohodě o výši úroků (viz rozhodnutí č. 6939 Sb. n. s.). Avšak ve spojení s jiným jednáním anebo chováním stran bylo by lze spatřovati v nepozastaveném přijetí faktury mlčky projevový souhlas příjemce faktury s celým jejím obsahem. V souzeném případě tvrdil žalobce, že žalovaná věděla z dřívějšího obchodního spojení, trvajícího od roku 1922, že se jí při překročení platebních lhůt počítají 8% úroky. Tomu tvrzení žalovaná neodporovala. Žalovaná přijala dále bez námitek jak účty se zmíněnou úrokovou doložkou, tak upomínky, v nichž byla upozorněna, že se jí počítají 8% úroky z prodlení. Věděla-li žalovaná z dlouholetého obchodního spojení, že se jí při překročení platebních lhůt počítají 8% úroky z prodlení a přijala-li, pokračujíc v obchodním spojení se žalobcem, bez námítky faktury a upomínky obsahující úrokové doložky, jež odpovídaly dosavadní dlouholeté praxi zachovávané spornými stranami, nutno z chování žalované usouditi na to, že souhlasila s počítáním 8% úroků z prodlení, praktikovaným žalobcem již po mnoho let.

Čís. 15610.

Zákonné zástavní právo osoby poškozené provozem motorového vozidla (silostroje) vzniká na náhradové pohledávce pojistníkově proti pojistiteli okamžikem vzniku této pohledávky, t. j. pojistné příhody. Tím pozbývá pojistník disposičního práva k náhradové pohledávce proti pojistiteli a jeho jednání neb opominutí nemají vlivu na nabyté zákonné zástavní právo poškozeného.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1936, Rv I 2206/36.)

Manžel žalobkyně přišel při automobilovém úrazu o život. Ve sporu o náhradu škody, již z tohoto důvodu žalobkyně uplatňovala proti Otto B-ovi, zavázal se tento smírem k zaplacení určité částky (renty), již však neplatil. Žalobkyně opírajíc se o předpis § 10 aut. zák. dala si proto přikázati pohledávku, již měl Otto B. proti žalované pojišťovně z důvodu povinného ručení, a usnesení o tom stalo se pravoplatným. Poněvadž žalovaná pojišťovna odepřela žalobkyni tuto pojistnou jistinu v přikázané výši vyplatiti, domáhá se žalobkyně její výplaty žalobou. Proti žalobě namítla žalovaná pojišťovna mimo jiné, že vyrozuměla pojistníka dopisem ze dne 31. ledna 1933 ve smyslu § 18 všeob. poj. podm., že jeho nárok na plnění žalovanou uhasne, jestliže nebude do 6 měsíců po odmítnutí ručení žalovanou uplatňovati svůj nárok proti žalované žalobou. Poněvadž to neučinil, uhasl jeho nárok z pojišťovací smlouvy proti žalované ve smyslu § 18 poj. podm. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Zástavní právo, které má třetí osoba podle § 127 zákona o pojišťovací smlouvě č. 501/17 ř. z. (účinného podle § 167 č. 25) a podle § 10 zákona o provozu silostrojů pro svůj nárok proti pojistníkovi na jeho náhradní pohledávce z pojistné smlouvy, vzniká ze zákona dnem, kdy se dostavila pojistná příhoda. Podle stavu náhradní pohledávky pojistníkovy tohoto dne jest tedy posuzovati, zdali náhradní pohledávka pojistníkova jest po právu a zda tudíž mohla vzniknouti na ní zástavní právo poškozeného jako třetí osoby. Vznikem zástavního práva nenabývá třetí osoba ovšem přímého nároku proti pojišťovně, poněvadž vůči ní není smluvní stranou. To značí však jen, že se nemůže hned domáhati na pojišťovně vyplacení náhradní pohledávky pojistníkovy (ovšem do výše utrpěné škody), nýbrž že je k tomu oprávněna teprve potom, až si dá náhradní pohledávku přikázati k vybrání (§ 308 ex. ř.), což žalobkyně také učinila. To však nemá vliv na nabyté již zákonné právo poškozené třetí osoby. Neboť nabyta-li ho již dnem dostavení se pojistné příhody, má to ten účinek, že pojistník nesmí s pojištěnou hodnotou nakládati tak, aby to bylo na újmu zástavního věřitele, zejména se nesmí zástavy vzdáti (srovnej obdobu § 1360, posl. věta obč. zák.). Jednal-li pojistník proti tomuto zákazu, nemá takové jednání právního účinku na nabyté zákonné zástavní právo zástavního věřitele. Neboť podle § 466 obč. zák. může zástavní věřitel uplatňovati své právo, i když dlužník převedl vlastnictví zastavené věci na jinou osobu v době, po kterou byla zastavena, a to nejprve jako osobní právo proti dlužníkovi a pak pohledávati své plné uspokojení ze zastavené věci, čemuž jest rozuměti tak, že věřitel má jen na vůli žalovati napřed osobního dlužníka, a nikoliv tak, že to musí napřed učiniti, chce-li se uspokojiti ze zástavy (srovn. komentář k obč. zákonu Rouček-Sedláček, díl II., str. 776, Klang sv. I., str. 337 bod 2). To platí i tehdy, vzdá-li se dlužník

vlastnictví k zastavené věci nebo vzdá-li se pohledávky tvořící zástavu. Pojistník Otto B. pozbyl sice nároku na náhradní pohledávku podle § 18 všeobecných pojišťovacích podmínek, ale až po té, kdy žalobkyně nabyla k ní zástavního práva, a pozbyl ho jen tím, že neuplatnil svůj nárok na náhradní pohledávku do 6 měsíců ode dne, kdy pojišťovna odmítla dopisem ze dne 11. ledna 1933 plnění a dala mu poučení, že musí nárok pod jeho ztrátou do 6 měsíců soudně uplatnit. Neučinil-li pojistník tak, vzdal se sice mlčky (§ 863 obč. zák.) svého nároku, ale tím nezaniklo zástavní právo žalobkynin nabyté, poněvadž nejde o žádný zákonný případ zániku zástavního práva (§§ 467, 468 obč. zák.).

Čís. 15611.

Uplatnění výhrady vlastnického práva prodátelem znamená odstup od smlouvy jen tehdy, není-li pochybnosti o jeho vůli k tomu směřující; proti nároku na vydání věci z důvodu vyhrazeného vlastnictví nelze namítati započtením vzájemnou pohledávku kupitelovu dosud nelikvidní.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1936, Rv II 895/34.)

Žalobkyně se na žalované domáhá vydání strojů na základě vlastnického práva, které si k nim při prodeji vyhradila do úplného zaplacení kupní ceny. Proti žalobě namítla žalovaná, že stroje úplně zaplatila tím, že uplatnila vzájemnou pohledávku z důvodu náhrady škody, s níž kompensovala nedoplatek kupní ceny. **N i ž š í s o u d y** uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalovaná dovozuje, že podání žaloby o vydání strojů z důvodu vyhrazeného vlastnictví k nim znamená ustoupení od smlouvy, následkem čehož byla žalobkyně povinna ve smyslu § 2 zákona č. 70/96 ř. z. provést vyúčtování tam uvedené, poněvadž při trhově smlouvě o strojích šlo o obchod splátkový. Žalobkyně uplatňuje žalobou vyhrazené vlastnictví, tedy právo věcné. V tomto jejím kroku bylo by spatřovati ustoupení od smlouvy trhově, ale jen tehdy, není-li tu pochyb o vůli ustoupiti od smlouvy, zejména učinila-li prodávatelka projev opačný. Takový projev žalobkyně učinila, neboť v celém řízení trvala na tom, že od smlouvy trhově **n e u s t u p u j e**. Tím odpadá tato podmínka. Není-li tu ustoupení od smlouvy na straně žalující, není potřebí se zabývati otázkou, zdali smlouvu trhovou mezi stranami jest posuzovati podle ustanovení o splátkových obchodech. Neprávem namítá dovolatelka, že kupní cenu za dodané stroje zaplatila tím, že kompensovala nedoplatek kupní ceny za stroje se svou pohledávkou z náhrady škody, kterou uplatňuje v jiném sporu. Avšak proti nároku na vydání věci z důvodu vyhrazeného vlastnictví může kupitel namítati jen placení v užším